

MATERIAŁY DLA NAUCZYCIELI

SCENARIUSZ LEKCJI: SZUKAJĄC PIOTRUSIA PANA

inspirowany spektaklem pt. „Piotruś Pan. W cieniu dorosłości” na podstawie prozy Jamesa Matthew Barriego i dramatu Łukasza Zaleskiego pt. „Poszukując Piotrusia Pana” w reż. Przemysława Jaszczaka

ZAŁOŻENIA LEKCJI:

- lekcja dla uczniów, którzy byli widzami spektaklu „Piotruś Pan. W cieniu dorosłości” w Teatrze Ludowym w Krakowie (do realizacji w dniach bezpośrednio po lekturze spektaklu),
- wiek uczniów: 10+,
- czas trwania lekcji: 45 minut.

MATERIAŁY POTRZEBNE DO PRZEPROWADZENIA LEKCJI:

- pocięte na paski kartki,
- koperta,
- tablica + kreda lub flamastry (w zależności od rodzaju tablicy),
- małe, kwadratowe karteczki samoprzylepne,
- szary papier,
- drewniane patyczki o długości ok. 20-25 cm, taśma klejąca, nożyczki, karton (zadanie dodatkowe – teatr cieni),
- kilka latarek (zadanie dodatkowe – teatr cieni).

SZCZEGÓŁOWY SCENARIUSZ LEKCJI:

1. LIST DO TWÓRCÓW

Uczestnicy lekcji dostają od nauczyciela przygotowane wcześniej paski pociętego papieru. Każdy z uczniów, który widział wcześniej spektakl „Piotruś Pan. W cieniu dorosłości”, proszony jest o napisanie krótkiej, jedno- lub dwuzdaniowej opinii o przedstawieniu. Zabronione są jednak sformułowania *podobało mi się* i *nie podobało mi się*. Nie oznacza to jednak, że zdania zapisane przez uczniów nie mogą mieć formy oceniającej (pozytywnej lub negatywnej). Proste *podobało mi się* można zastąpić takimi sformułowaniami jak: *zaskoczyło mnie...*, *wzruszyło mnie...*, *rozbawiło mnie...*, *zdenerwowało mnie...*

Uczniowie, jeden po drugim, czytają na głos napisane zdania, po czym wrzucają je do koperty. Koperta zostaje zaklejona, a na niej umieszczony zostaje adres Teatru Ludowego. Już po lekcji nauczyciel wysyła (lub dostarcza w inny sposób) list do teatru.

Zadanie ma na celu wspomaganie umiejętności wyrażania ocen o sztuce, nazywania emocji związanych z odbiorem sztuki. Ma wesprzeć młodych ludzi w odwadze wyrażania własnych opinii, jasnego i klarownego ich określania. Jednocześnie, dzięki pozbawieniu możliwości używania sformułowania *podobało mi się*, poszerza spektrum emocji, ale również ogranicza możliwość prostej kategoryzacji, wyrażania ocen bez uzasadnienia, argumentacji.

Czas na rozdanie kartek i napisanie krótkiej opinii: 3 minuty

Czas na przeczytanie opinii i ewentualne pytania oraz włożenie ich kartek do koperty: 5 minut

2. CO TO JEST CIEŃ?

Prowadzący pisze na tablicy słowo CIEŃ. Uczniowie mają za zadanie zapisać wokół słowa na tablicy wszystkie skojarzenia z CIENIEM. Zadaniem nauczyciela jest natomiast moderowanie dyskusji w taki sposób, żeby zestaw skojarzeń był możliwie jak najbardziej różnorodny. Nauczyciel może też sam dopisywać przykładowe sformułowania: *położyć się cieniem*, *być w czymś cieniu*, *być jak czyjś cień*, *gabinet cieni...*

Uczniowie analizują razem z prowadzącym wszystkie sformułowania/skojarzenia, które pojawiły się na tablicy. Czy któryś CIEŃ skojarzeń pojawił się może w obejrzanym przedstawieniu? Tym razem skojarzenia mogą być wypełnienie wprost, nieoczywiste, subiektywne, może nawet absurdalne. Celem jest znalezienie jak największej liczby powiązań pomiędzy hasłami na tablicy a przedstawieniem.

Zadanie ma na celu rozbudzanie wyobraźni, wypracowanie u uczniów umiejętności budowania skojarzeń, linków, sieci myśli. Uczestnicy uczą się również w ten sposób umieszczać motywy zaobserwowane w przedstawieniu wszerszym (kulturowym) kontekście.

Czas na tworzenie mapy skojarzeń: 8 minut

Czas na szukanie powiązań pomiędzy hasłami z tablicy a obejrzanym przedstawieniem: 10 minut

3. CZY MOŻNA ZGUBIĆ CIEŃ?

Prowadzący zadaje pytanie: *czego metaforą, w obejrzanym wcześniej spektaklu, może być zgubienie przez Piotrusia własnego cienia. Pyta uczniów, czy ktoś z nich czuł się kiedyś tak, jakby zgubił cień (w kontekście tego, jak metafora została rozszyfrowana).* Po chwili, jako odpowiedź, pisze na tablicy trzy przykładowe możliwości:

- *poczułem/poczułam, że zgubiłem/zgubiłam swój cień, kiedy pierwszy raz się zakochałem/zakochałam,*
- *poczułem/poczułam, że zgubiłem/zgubiłam swój cień, kiedy zawiódł mnie przyjaciel,*
- *poczułem/poczułam, że zgubiłem/zgubiłam swój cień, kiedy pierwszy raz wyjechałem/wyjechałam sam/sama na wakacje.*

Wypowiedzi uczniów są przez nich tylko wygłaszane, nie muszą być zapisywane. Jeden uczestnik może powiedzieć kilka zdań, kończących sformułowanie *poczułem/poczułam, że zgubiłem/zgubiłam swój cień, kiedy...* albo nie udzielić żadnej odpowiedzi.

WAŻNE! Prowadzący musi pozostawić dowolność, czy uczestnicy (i którzy) chcą udzielić informacji i w sposób osobisty dokończyć zdanie.

Zadanie ma na celu wyrobienie umiejętności interpretowania metafor w języku teatralnym, a także przekierowywanie ich na osobisty odbiór. Zadanie pokazuje, że w teatrze wszystko coś znaczy i to od widza zależy interpretacja.

Czas na zadanie: 7 minut

4. CO JEST TWOJĄ NIBYLANDIĄ?

Prowadzący prosi uczestników o wymienienie wszystkich rzeczy, od których, według nich, uciekał w obejrzanym przedstawieniu Piotruś Pan. Odpowiedzi mogą, ale nie muszą, zostać napisane na tablicy.

Prowadzący rozwija duży rulon szarego papieru z napisanym wcześniej słowem NIBYLANDIA.

Prowadzący rozdaje uczniom kolorowe, samoprzylepne karteczki i prosi ich, żeby napisali, z czego sami nigdy nie chcieliby wyrosnąć (np. z bajek, spontaniczności, przyjaźni, klocków LEGO itp.). Jedna rzecz – jedna kartka. Uczestnicy przyklejają kartki do szarego rulonu, tworząc tym samym mapę *Nibylandii 2022*.

Na koniec uczniowie mają szansę spokojnie przyjrzeć się powstałej mapie. Zadanie ma na celu połączenie odbioru obejrzanego przedstawienia z własnymi emocjami i doświadczeniami uczniów. Poprzez nazwanie własnej Nibylandii, uczestnicy mają szansę znaleźć własny, indywidualny i osobisty kontekst w przedstawieniu, co może pobudzić ich również do szukania podobnych linków/skojarzeń podczas odbioru innych dzieł kultury.

Czas na rozmowę o tym, od czego uciekał Piotruś Pan: 3 minuty

Czas na tworzenie mapy Nibylandii 2022: 7 minut

Czas na wspólne oglądanie powstałej mapy: 1 minuta

MATERIAŁY DODATKOWE

Teatr cieni – rodzaj teatru lalkowego, w którym widz obserwuje na ekranie cienie rzucane przez dekoracje, rekwizyty, lalki i aktorów. Teatr ten powstał w Chinach w III wieku p. n. e. Największą popularność zdobył w krajach Dalekiego Wschodu.

Obejrzyj z uczestnikami poniższe materiały filmowe:

1. The Legend of Urashima Taro:

https://youtu.be/VR6_m_qXbKg

2. The very hungry Caterpillar:

https://youtu.be/Y5W87C_9osQ

3. Heidrik MONSTER:

<https://youtu.be/ORGHDIWb3oQ>

Spróbuj wraz z uczniami zrealizować własną opowieść w konwencji teatru cieni. Użyj dołączonych do materiałów wycinanek (lalek), montując je za pomocą taśmy klejącej do patyczków. Wykorzystaj latarki, by rzucić cień na ścianie sali lekcyjnej. Niech inspiracją będzie dla Was obejrzana w spektaklu etiuda o Kojocie i Lisie, a tematem – symbioza (lub jej brak) pomiędzy przyrodą a człowiekiem. Czy uda Wam się stworzyć nienachalną, klarowną opowieść z wyraźnym przesłaniem o ekologii i życiu człowieka w bliskości z przyrodą?

ZADANIE DLA GRUP STARSZYCH

Przeczytaj z uczestnikami załączone fragmenty utworu Friedricha Nietzschego „Wędrowiec i jego cień”. Spróbuj zanalizować fragmenty i zastanów się, czy widzisz związki pomiędzy nimi a przedstawieniem „Piotruś Pan. W cieniu dorosłości”.

Jeśli bądź co bądź chce się być osobistością, trzeba i cień swój otaczać szacunkiem. [...]

Kiedy sami bardzo się zmieniamy, wtedy nasi przyjaciele, którzy się nie zmieniają, stają się upiorami naszej własnej przeszłości: głos ich dochodzi do nas niby głos cieni straszliwych — jak gdybyśmy samych siebie słyszeli, lecz młodszych, twardszych, mniej dojrzałych. [...]

Wiele rzeczy pozostawić należy w hadesie półświadomego odczuwania i nie wywoływać tych cieni z mroków, gdyż inaczej, przyobleczone w myśli i słowo, stają się naszymi władcami demonicznymi i z okrucieństwem domagają się krwi naszej. [...]

Cień: *Tak dawno nie słyszałem cię, że chciałbym ci nastręczyć do mówienia sposobność.*

Wędrowiec: *Coś mówi: gdzie? I kto? Zdaje mi się niemal, jak gdybym słyszał siebie mówiącego głosem jeszcze słabszym niż głos mój.*

Cień (po chwili): Nie cieszy cię to, że masz sposobność do mówienia?

Wędrowiec: Na Boga [...], cień mój przemówił: słyszę i nie wierzę.

Cień: Przypuśćmy, że tak jest i nie myślmy o tym dłużej; nim upłynie godzina, będzie po wszystkim.

[...]

Wędrowiec: Spostrzegam teraz, jak niegrzeczny jestem względem ciebie, mój drogi cieniu: ani słówkiem jeszcze nie oświadczyłem, jak się bardzo raduję, że nie tylko cię widzę, lecz i słyszę. Wiedz, że kocham cień, jak kocham światło. Żeby piękność oblicza, wyrazistość mowy, dobroć i moc charakteru istniały, cień jest równie potrzebny, jak światło. Nie są to przeciwnicy: raczej miłośnie trzymają się za dłonie, i kiedy światło znika, pomyka za nim cień.

Cień: I ja nienawidzę tego, czego ty nienawidzisz, nocy; kocham ludzi, ponieważ są uczniami światła i raduję się blaskiem, który świeci w ich oku, kiedy poznają i odkrywają, ci nieznużeni poznawcy i odkrywcy. Owym cieniem, który ściśle wszystkie rzeczy, kiedy padnie na nie promień poznania — owym cieniem jestem ja.

Wędrowiec: Zdaje mi się, że cię pojmuję, chociaż, być może, wyraziłeś się cokolwiek cienisto. Lecz miałeś słuszność: dobrzy przyjaciele tu i ówdzie, jako znak porozumienia, wymieniają słówko ciemne, które dla wszystkich innych powinno być zagadką. My zaś jesteśmy dobrymi przyjaciółmi. Przeto dość wstępów! Parę setek pytań ciąży mi na duszy, czas zaś, w którym możesz na nie odpowiedzieć, jest, być może, bardzo krótki. Zobaczmy, o czym porozumiemy się z całym pośpiechem i w zupełnej zgodzie.

Cień: Lecz cienie są lękliwsze od ludzi: nie powiesz więc nikomu, w jaki sposób rozmawialiśmy ze sobą.

Wędrowiec: Jak rozmawialiśmy ze sobą? Niechaj niebo uchroni mnie przed długo wlokącymi się rozmowami na piśmie! Gdyby Plato znajdował mniej przyjemności w takim przedzeniu, czytelnicy jego znajdowałiby więcej przyjemności w Platonie. Rozmowa, która w rzeczywistości bawi, zmieniona w pismo i przeczytana jest malowidłem, o wyłącznie fałszywych perspektywach: wszystko w niej jest za długie lub za krótkie. — Jednak, być może, będzie mi wolno podzielić się tym, na cośmy się zgodzili?

Cień: Na to zgoda: ponieważ wszyscy odnajdą w tym tylko twoje poglądy: o cieniu nie pomyśli nikt.

Wędrowiec: Być może, mylisz się, przyjacielu! Dotychczas w poglądach moich więcej widziano cień niż mnie.

Cień: Więcej cień niż światło? Czyż to możliwe?

Wędrowiec: Bądź poważny, szaleńcze! Pierwsze zaraz pytanie moje wymaga powagi. [...]

Tuż obok ludzi całkiem ciemnych niemal zawsze, jakby z nimi związana, znajduje się dusza świetlana. Jest ona niejako cień negatywny, który tamci rzucają. [...]

PREMIERA: 2 PAŹDZIERNIKA 2022 | SCENA POD RATUSZEM

TWÓRCY

reżyseria: Przemysław Jaszczak
scenografia: Klaudia Laszczyk
muzyka: Urszula Chrzanowska
choreografia: Jan Sarata
choreografia walk: Rafał Domagała
inspicjent: Manuela Nowicka
zdjęcia: Kacper Trzmiel
opracowanie graficzne: Klaudia Laszczyk

OBSADA

Piotruś Pan: MATEUSZ TRZMIEL
Wendy: WERONIKA KOWALSKA
Dzwoneczek: PAULINA MOŚ (gościnnie)
Kapitan Hak, Indianin: HELENA RADZIKOWSKA (gościnnie)
Pirat Gil, Syrena, Indianin: ROBERT RATUSZNY
Pirat Wróbel, Syrena, Indianin: PAWEŁ RUTKOWSKI (gościnnie)

PRODUKCJA: TEATR PAPAHEMA

Spektakl powstał w ramach Programu OFF Polska organizowanego przez Instytut Teatralny im. Zbigniewa Raszeńskiego.
Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.
Partnerem spektaklu jest Miasto Białystok.

REZERWACJE SZKOLNE

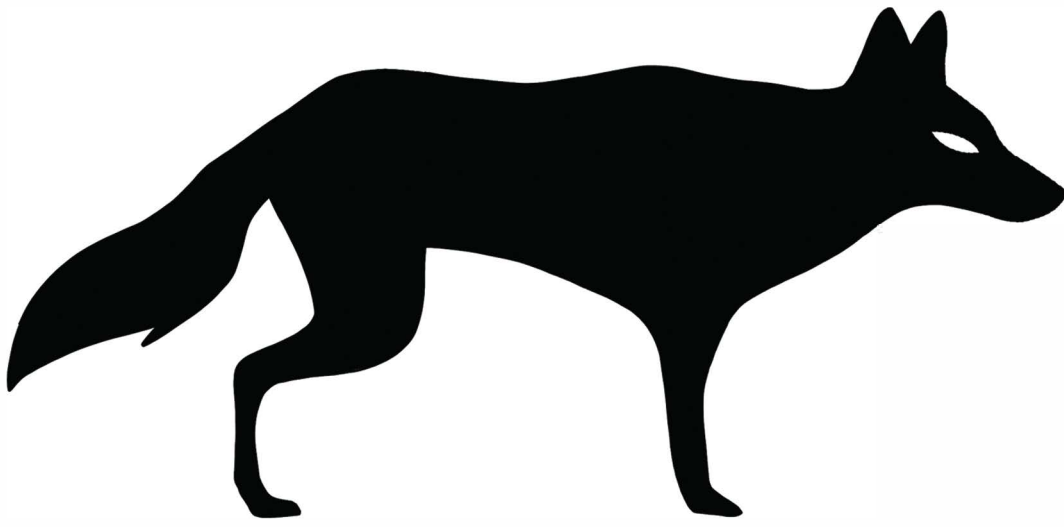
Biuro Obsługi Widza Teatru Ludowego w Krakowie
(czynne od poniedziałku do piątku w godzinach 9:00-16:00)
tel. (12) 68 02 112, e-mail: rezerwacja@ludowy.pl

WWW.LUDOWY.PL || WWW.TEATRPAPAHEMA.PL

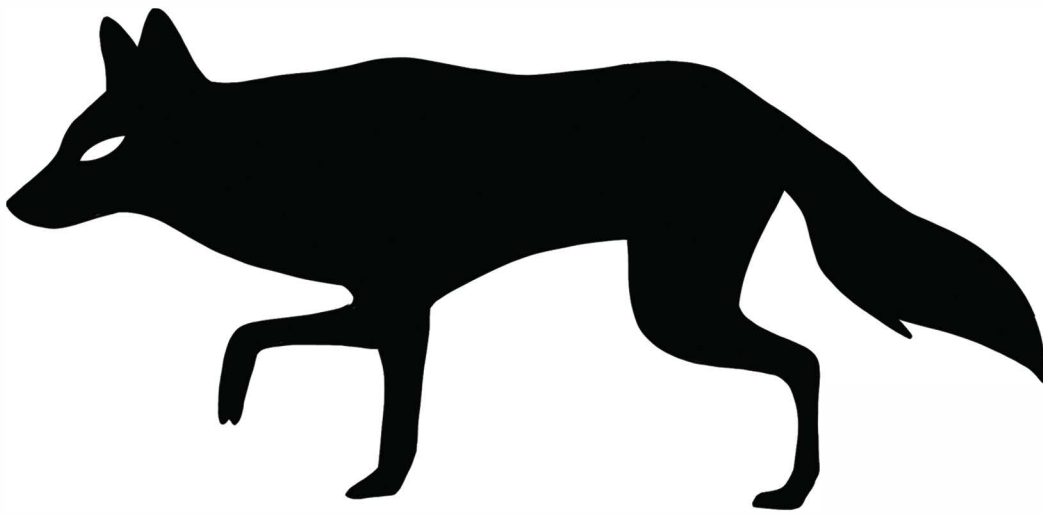
FB: TeatrLudowy || FB: TeatrPAPAHEMA

IG: teatr_ludowy || IG: teatr_papahema

YT: TEATR LUDOWY || YT: TeatrPAPAHEMA

LIS

KOJOT

PTAKI

LUDZIE